

III. HISTORIA MINTEGIA, EHU-KO GIZA ESKUBIDEEN ETA BOTERE
PUBLIKOEN UNESCO KATEDRAK ETA ARANZADI ZIENTZIA ELKARTEAK
ANTOLATUA

ERBESTERATZEAK, DESERRIRATZEAK, DEPORTAZIOAK

2023ko urriaren 20a

BIZKAIA ARETOA – OTEIZA ENTZUNARETOA

Batzorde zientifikoa: Jon Mirena Landa doktorea (zuzendaria), Jon Penche doktorea eta Javier Buces doktorea (koord.), Enara Garro doktorea, Antonio Pérez Embeita doktorea, Aritz Onaindia doktorea, Unai Belaustegi doktorea, Eider Landaberea doktorea, Etxahun Galparsoro, Bertha Gaztelumendi, Iñigo Gordon doktorea, Mikel Anderrez doktorea, Uxue Martín.

PROGRAMAZIOA

9:00 INAUGURAZIOA

- Jon Penche doktorea (UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedra)
- Javier Buces doktorea (Aranzadi Zientzia Elkartea)

9:15 1. MAHAIA: GERRA ETA GERRAOSTEA. Moderatzailea: Javier Buces doktorea (Aranzadiko historialaria)

- Jon Penche, Aritz Onaindia, Antonio Pérez Embeita doktoreak (UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedrako ikertzaileak): *barne-erbestea eta espetxe-turismoa: euskal presoak frankismoko espetxeetan.*
- Iosu Chueca doktorea (UPV/EHU): *Fil barbeletik Concertinara. Gatibualdiko exilioak (1939-2023).*
- Etxahun Galparsoro (LBFko artxibozaina): *Euskaldunak Alemania naziko kontzentrazio-esparruetan (1940-1945).*
- Enric Pujol doktorea (UAB-IEC irakasle titularra): *1939ko erbestealdi katalana, errepublikarra eta antifrankista. Ezaugarri orokorrak.*

11:00 KAFERAKO ATSEDENALDIA

11:30 2. MAHAIA: FRANKISMOA. Moderatzailea: Antonio Pérez Embeita doktorea (UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedrako ikertzailea)

- Javier Gómez Calvo doktorea (UPV/EHUko ikertzailea): *Deserriratzea eta deserrotzea: Alfer eta Gaizkileen Legea 50eko eta 60ko hamarkadetan.*
- Leyre Arrieta doktorea (Deustuko Unibertsitateko irakasle titularra): *Erbestea lehen pertsonan: Landabururen gutunen artean.*
- Javier Buces doktorea (Aranzadiko historialaria): *Susmagarrien aurkako zigorra: deserriratuak 1968ko abuztuaren 3ko salbuespen-egoeraren adierazpenetik aurrera*

- Alba Martínez doktorea (Leeds Unibertsitateko ikertzailea): *Laguntzailearen paradigma. Logikak, espazioak eta desberdintasun-mekanismoak Espainiako erbestean, Frantzia (1939-1978).*

13:30 BAZKARIA

14:30 3. MAHAIA: TRANTSIZIOA. Moderatzailea: Aritz Onaindia doktorea (UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedrako ikertzailea)

- Susana Panisello doktorea (UPFko ikertzailea): *Terrorismoaren aurkako ezohiko neurri bat: hirugarren herrialdeetara deportatzea.*
- Iñaki Goigana (SAFko artxibozaina): *Jeltzaleen itzulera, eta iraganeko akatsetan estropezu ez egiteko borondatea.*
- Jesús Movellán doktorea (UNICANko ikertzailea): *"Etorri" ala "itzuli"? Azken errepublikano "historikoen" erbestealdiaren itzulera, frankismo berantiarraren eta Espainian demokrazia berreskuratzearen artean (1976-1982): itxaropenak, aukerak eta frustrazioak.*

16:00 AZTERKETA JURIDIKOA. Moderatzailea: Jon Mirena Landa doktorea (UPV/EHUko Zuzenbide Penaleko katedraduna. UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedraren zuzendaria)

- Dr. Guillermo Portilla (UJAko Zuzenbide Penaleko katedraduna): *Erbeste eta deserriratzea, frankismoaren zigor errepresioaren eta salbuespeneko auzitegien ondorioz.*